

VODNÍ PRVEK NA NÁMĚSTÍ E.BENEŠE VE VARNSDORFU

Místo realizace //

náměstí E.Beneše ve Varnsdorfu, p.p.č. 19, k.ú. Varnsdorf

Kontext a historie //

Místem pro nový vodní prvek je hlavní varnsdorfské náměstí – náměstí E.Beneše. To je již historicky centrem města, původního osídlení a obce Alt Warnsdorf, kdy kolem něj postupně rostly významné stavby – rychta, Kostel sv. Petra a Pavla, fara, škola, městský úřad. V historickém kontextu bylo náměstí obklopeno budovami a jednalo se víceméně o volnou plochu, doplněnou maximálně o výlepový sloup, stožáry veřejného osvětlení a spíše drobnější stromy po okrajích – viz historické foto. Náměstí sloužilo převážně pro pořádání trhů, událostí, oslav a běžná setkávání a život tehdejší doby. Na vlastním náměstí historicky nebyl umístěn vodní prvek. V této formě fungovalo až do konce druhé světové války.

Současná podoba náměstí je výsledkem vývoje v druhé polovině dvacátého století. Nejzásadnějším zásahem bylo zbourání části historických budov, především působivé hrázděné budovy původní starovarnsdorfské rychty – později hotelu a restaurace Burza (Börse), která lemovala severní hranu náměstí a byla jednou z jeho dominant (zbourána v roce 1977). Jediným pozůstatkem je sloupek ohradní zdi, jinak je místo stavby od jejího zbourání prázdné, v soukromém vlastnictví a čeká na své budoucí využití, ideálně novou stavbu, která by náměstí opět uzavřela. Další zbouranou stavbou byl celý areál budov původního hostince Pohl, po válce přejmenovaného na Stalingrad, který lemoval západní hranu náměstí. Na jeho místě je dnes před nedávnou dobou rekonstruovaný parčík a areál autobusového nádraží s parkovištěm. Tento prostor dnes v podstatě navazuje na vlastní plochu náměstí, od které je oddělen průjezdnou komunikací. Podél severní hranice autobusového nádraží stojí budova tržnice z dob socialismu, která nahradila historickou společenskou a kulturní budovu. Zbytek domů na náměstí je již původní – především se jedná o dominantu kostela sv. Petra a Pavla, sousední budovu fary, při jižní hraně pak budovu školy a městského úřadu.

Vlastní plocha náměstí byla po druhé světové válce proměněna jen drobně. Především vzrostl význam dopravy a tak je dnes výrazným dopravní koridor křížení ulic Národní a Legií. Podél křižovatky byl vytvořen chodník a pruh záhonu, který lemuje vlastní plochu náměstí. Ta slouží v podstatě jako parkoviště a je více využívána pouze při konání různých větších sportovních, kulturních a společenských akcí (městské slavnosti, pálení čarodějnic, běhy apod.). Podél severní, východní a jižní hrany náměstí jsou stromořadí drobných stromů, doplněná o lavičky. Výraznějším stromem je lípa mezi kostelem a farou.

Historické foto – období před 2.světovou válkou

Historické foto – období po 2.světové válce, uprostřed hostinec Burza, vlevo Stalingrad

Současná fotografie – pohled od křižovatky, kostel a fara

Současná fotografie – pohled od kostela, uprostřed městský úřad, vlevo škola

Rekonstrukce náměstí //

Rekonstrukce náměstí je dlouhodobým tématem. Část navazujících ploch – autobusové nádraží vč. parčíku, chodníků a komunikací prošla před nedávnou dobou celkovou proměnou, která nastavila základní standard celého prostoru. V návaznosti na toto řešení byla zpracována koncepce rekonstrukce vlastní plochy náměstí, která je aktuálně dále rozvíjena v projektové dokumentaci pro povolení a provádění stavby. Rekonstrukce si klade za cíl vrátit náměstí jeho důstojnost, omezit plochy komunikací, omezit a usměrnit plochy parkování, obnovit a doplnit kvalitní kamenné městské povrchy a dlažby, řešit nově zeleň, hospodaření s dešťovou vodou, mobiliář, veřejné osvětlení. Plocha by se měla vrátit do jedné nivelity kamenné dlažby různých formátů, průjezdné komunikace ulice Národní a Legií budou nově také dlážděné (na místo asfaltu), zúžených parametrů, výškově zvednuté. Kultivovány budou předprostory všech budov, kdy jsou součástí řešení i navazující chodníky. Podél hran náměstí i komunikací jsou navržena nová stromořadí s lavičkami. V prostoru mezi kostelem a farou vzniká klidnější místo s kruhovou lavičkou a pítkem. Pevný mobiliář bude vycházet ze standardů města (lavička Mmcité Diva Solo, koš Mmcité Quinbin, stojan Edgetyre), barevnost kovových prvků RAL 7016. Veřejné osvětlení bude řešeno po obvodu náměstí designovými svítidly, shodnými s vedlejší plochou autobusového nádraží (Philips Stela). Uvnitř pak budou ve čtverci čtyři vysoké stožáry s reflektory vč. slavnostního nasvětlení kostela (vše barva RAL 7016). Na ploše náměstí bude ponechána možnost kolmého parkování po obvodu s průjezdnou obslužnou komunikací, kterou ale bude možné dle potřeby uzavřít (výsuvné sloupky). Ve shodné nivelitě s komunikací a parkováním bude i zbylá střední plocha, která by se měla nově stát multifunkčním městským prostorem čistě pro pěší. Je zde uvažováno s možností umístění objektu mobilního občerstvení, volnějšího mobiliáře, vánočního stromu, stánků, mobilního pódia apod. Ilustrativní příklad řešení povrchů, osvětlení a mobiliáře je uveden v samostatné příloze. Novým a prostorově významným prvkem v těžišti náměstí se zde má stát soutěži řešený nový vodní prvek.

Využívání plochy náměstí //

Plocha náměstí je a bude využívána pro řadu městských společenských, kulturních a sportovních oslav a událostí. V současnosti se jedná např. o pálení čarodějnic, městské slavnosti, masopust, vánoce či silvestrovský běh. Menší akce jsou a budou pořádány na vlastní ploše náměstí – v takovém případě je předpokladem umístění pódia při jižní straně náměstí (náměstí v tuto dobu bez parkování). V případě větších akcí je pak uzavřena pro dopravu celá část ulice Národní a Legií a je využíván celý prostor centra města s umístěním pódia až na plochu parkoviště před budovou městského úřadu. V obou případech pak diváci stojí severně od pódia na ploše náměstí. V případě mobilních stánků (občerstvení, trhy apod.) je předpokladem jejich umístění po obvodu náměstí zhruba na ploše v tu dobu uzavřené (výsuvné sloupky) komunikace nebo parkovacích stání.

Ilustrativní fotografie stávajících způsobů využívání náměstí :

Větší akce – uzavřeno celé centrum, podium před úřadem (např. městské slavnosti)

Pálení čarodějnic – podium před úřadem, vatra v ploše náměstí

Vodní prvek //

Nový vodní prvek by se měl stát významným prvkem plochy náměstí. Dle zpracovávaného projektu je s ním předběžně uvažováno v prostorovém těžišti náměstí, na ose objektu městského úřadu. Poloha kašny ale může být modifikována a definována autorem i jinak, s tím, že je ale nutné základně respektovat prostorové členění nového řešení náměstí dle projektové dokumentace (dlážděné plochy, komunikace vč. plochy parkování, zeleň apod.) a je dále vhodné respektovat výše uvedené způsoby využívání náměstí při společenských a kulturních akcích včetně umístění mobilního podia, stánků a dalších prvků. Celá plocha náměstí je svažita k jihu – v návrhu toto musí být zohledněno.

Primárním cílem umístění vodního prvku má být vytvoření těžiště náměstí, jako důstojného funkčního, architektonického a výtvarného prvku, který by měl pomáhat tvorbě náplně náměstí a mohl by se sám stát smyslem trávení času a pobytu na ploše náměstí. Elementární součástí vodního prvku je samozřejmě práce s vodou – řešení by mělo být kultivované, estetické i funkční. Řešení by mělo přinášet osvěžení v horkých letních dnech. Součástí návrhu může být i práce se světlem a osvětlením, případně práce se zvukem a jinými multimediálními prvky. Součástí návrhu může být také práce se zelení a volnějším mobiliářem kolem vodního prvku.

Vodní prvek by mohl být také prvkem pobytovým, umožňujícím posezení či setkávání. Na druhou stranu je vhodné počítat s různorodým využitím plochy náměstí (městské slavnosti, trhy, koncerty, kulturní, sportovní a společenské události apod.), které by řešení nemělo zásadněji omezovat. Druhým „vodním“ prvkem náměstí bude veřejné pítka, umístěné předběžně v severovýchodním rohu náměstí mezi kostelem a farou. Pokud to autor návrhu uzná za vhodné, je možné zapojit motiv a funkci pítka do vlastního návrhu vodního prvku či výtvarně-architektonického konceptu, ať už v jednotné nebo samostatné formě a umístění.

Návrh vodního prvku by měl pracovat s různými režimy provozu či užívání (průběh dne, den/noc, slavnostní události apod.). Řešení musí být uzpůsobeno provozu v rámci ročních období – součástí návrhu musí být podoba a smysl vodního prvku v zimním období vč. případných ochranných nebo technických opatření a úprav, tak aby objekt měl i v tomto čase svůj smysl, výtvarnou a užitnou hodnotu. Tato opatření by pokud možno neměla být technicky či technologicky složitá, tak aby mohla být bez problému prováděna běžnými pracovníky v průběhu celé životnosti prvku.

Vlastní návrh řešení vodního prvku musí být fyzicky a technologicky realizovatelný. Jeho součástí musí být i základní technické a technologické řešení vodního prvku a jeho provozu vč. případných požadavků na další technická a technologická zařízení. Předběžně je předpokladem připojení na zdroj pitné vody, elektrické energie a kanalizaci, pravděpodobně s nějakou formou podzemní technologické jímky. Toto může být jakkoliv upřesněno dle vlastního návrhu autora. Provoz a celkové řešení musí odpovídat platným technickým, bezpečnostním a hygienickým předpisům. Provoz by měl být ideálně hospodárný a to vč. zacházení s vodou. Řešení by mělo zároveň být ideálně dlouhodobě provozně a technicky udržovatelné a udržitelné.